

VARHAISKASVATUKSESTA VASTAAVIEN MAAKUNNALLINEN TYÖKOKOUKSEN MUISTIO

Aika Ke 20.4.2016 klo 9.00-15.30

Paikka Kosken tilat Jyväskylän Tourulassa, Matarankatu 4, 1 krs, koulutustila 100.

Osallistujat

Keski-Suomen kuntien varhaiskasvatuksesta vastaavat ja lasten päivähoidon johtajat sekä varhaiskasvatuksen koulutuksen ja tutkimuksen edustajat

Ahlqvist, Tarja	palvelujohtaja, Jyväskylä
Akselin, Marja-Liisa	varhaiskasvatuksen ylitarkastaja, Länsi- ja Sisä-Suomen AVI
Auranen, Heli	päiväkodin johtaja, Kyyjärvi
Haaki, Raili	johtaja, Koske
Heikkanen, Karoliina	opiskelija, Joutsa
Humalajoki, Erja	vs. varhaiskasvatusjohtaja, Saarijärvi
Huolman-Rihkajärvi, Merja	varhaiskasvatusjohtaja, Jämsä
Hännikäinen, Maritta	varhaiskasvatuksen professori, Jyväskylän yliopisto
Janhonen, Virpi	varhaiskasvatuspäällikkö, Hankasalmi
Koljonen, Tuulikki	konsultoiva erityislastentarhanopettaja, Koske
Lehto, Annikki	varhaiskasvatuksen esimies, Joutsa
Muhonen Maija	päiväkodin johtaja, Uurainen
Niemi, Anu	vs. varhaiskasvatusjohtaja, Uurainen
Nummi-Kulmala, Tarja	lastentarhanopettaja, Kannonkoski
Pasanen, Eila	varhaiskasvatusjohtaja, Pihtipudas
Ruuth, Sanna	varhaiskasvatusjohtaja, Petäjävesi
Teppo Ulla	projektipäällikkö, JAMK
Tornberg, Birgitta	opiskelija, Uurainen
Urpilainen Arja	päivähoidon ohjaaja, Kinnula
Veijonen, Helena	päiväkodin johtaja, Uurainen
Viitanen Johanna	erityispäivähoidon ohjaaja, Laukaa
Väkiparta, Hannamaija	palvelujohtaja, Jyväskylä

9.00 Aamukahvia tarjolla

9.30 Työkokouksen avaus ja esittelykierros

Kosken johtaja **Raili Haaki** avasi työkokouksen ja toivotti kaikki tervetulleiksi

Todettiin, että tutkijatohtori Jenni Salminen oli estynyt osallistumaan työkokoukseen.

9.30–10.30 Jyväskylän kaupungin kuulumisia

Palvelujohtaja **Tarja Ahlqvist** kertoi mm. suoriteperusteisen budjetoinnin ja siihen liittyvän palkitsemismallin käytännöistä sekä uudesta hoitoaikaperusteisesta asiakasmaksujärjestelmästä.

Tuntiperusteinen maksujärjestelmä on ollut käytössä kaikissa varhaiskasvatuspalveluissa 1.8.2013 alkaen. Asiaksmaksu määräytyy varattujen hoitotuntien ja kolmen eri hinnoittelun mukaan. (alle 80 h /kk, 80-119 h /kk ja yli 120 h/kk) Lasten hoitopäivät ovat lyhentyneet, koska perheet suunnittelevat lasten hoitoajat ja varatut tunnit. Henkilöstön resurssointia ja työvuoroja voidaan suunnitella, samoin toimintaa ja tilojen käyttöä.

Subjektiiivinen oikeus: 4 t/pv tai 84 h/kk, 5t /pv tai 105 t/kk, 6t/pv tai 126t/kk. Jos lapsella on tuen tarvetta, subjektiivista oikeutta voidaan laajentaa, max 6 h/pv, kirjataan määräaikaiseksi. Pääsääntöisesti tuen tarvetta voidaan hoitaa neljän tunnin aikana.

Päivähyvityslaskenta löytyy Jyväskylän kaupungin nettisivuilta,

www.jyvaskyla.fi/paivahoito/hoitomaksut

Oman työn johtamiseen on valjastettu kollegiaalinen joukko ja taustalla on oman osaamisen kouluttaminen. Asiakaskyselyt ja asiakasraati ovat laadun mittareita. Lapsen näkökulmasta laaditaan tavoitteet. Varhaiskasvatuksen yksiköissä on laadulliset tuloskeskustelut ja hyvien käytäntöjen vaihtaminen, arviointikeskustelu ja ohjausjärjestelmän vuosikello. Työyhteisöt palkitaan.

DIAT liitteenä

10.30–12.00 Laadukkaan varhaiskasvatuksen kehittämisen lähtökohdat - Uudistuneen varhaiskasvatuslain I vaiheen edellyttämät muutokset ja katsaus tulevaan, **Marja-Liisa Akselin**, varhaiskasvatuksen ylitarkastaja, Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirasto

Varhaiskasvatuslain keskeisimmät sisällöt ovat:

*Päivähoidosta varhaiskasvatukseen, jossa hoito, kasvatust ja opetus painottuvat eri tavoin eri tilanteissa

*Päiväkotiryhmän enimmäiskoko alle 3-v-ryhmässä 12 lasta ja yli 3-vuotiaiden ryhmässä 21 lasta

*Henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelman (vasu) laatimisesta vastaa lastentarhanopettaja. Vasu laaditaan hoidon alkaessa ja tarkistetaan kerran vuodessa.

*Opetushallituksen uusitut tehtävät. Opetushallitus toimii varhaiskasvatuksen asiantuntijavirastona

*Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat

*Toiminnan arviointi

*Kunnan yhteistyövelvoitteet: toimialojen ja palvelujen yhteistyön korostaminen

Varhaiskasvatuksessa painottuu **erityisesti pedagogiikka.**

*jokaiselle lapselle taataan 20 tunnin laajuinen viikoittainen varhaiskasvatus

*lapsella säilyy oikeus samaan päivähoitopaikkaan, vaikka varhaiskasvatusoikeuden laajuus muuttuisi

*lapsella on oikeus kokopäiväiseen (esiopetuksen lisäksi osa-aikaiseen) varhaiskasvatukseen, kun vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti, opiskelevat päätoimisesti tai toimivat yrittäjinä tai ovat omassa työssä päätoimisesti

*varhaiskasvatus järjestetään nykyisen laajuisena, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia tai muutoin lapsen edun mukaista.

*lapsella on oikeus 20 tuntia laajempaan varhaiskasvatukseen vanhemman osa-aikaisen tai väliaikaisen työssäkäynnin, työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen, kuntoutuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Muutos tulee voimaan 1.8.2016

Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedotteen varhaiskasvatustilain ensimmäisen vaiheen keskeisestä sisällöstä on **liitteenä** ja löytyy myös OKM verkkosivuilta:

<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/varhaiskasvatus/?lang=fi>

Varhaiskasvatustilain löytyy kokonaisuudessaan Finlexistä:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036#L3P16>

Säädös täydennyskoulutuksesta lain 27 § ([28.12.2012/909](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120099)):”Kunnan on huolehdittava siitä, että lasten päivähoidon henkilöstö peruskoulutuksen

pituudesta, työn vaativuudesta ja toimenkuvasta riippuen osallistuu riittävästi sille järjestettyyn täydennyskoulutukseen. Tarkempia säännöksiä täydennyskoulutuksen sisällöstä, laadusta, määrästä, järjestämisestä, seurannasta ja arvioinnista voidaan antaa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.” Valtioneuvoston periaatepäätös, että täydennyskoulutuspäiviä olisi 3-10/henkilö vuodessa. Sitä periaatetta on kunnissa hyvä edelleen noudattaa.

Oikeus samaan varhaiskasvatuspaikkaan, joka todetaan 11 a §:ssä eli varhaiskasvatuspaikka säilyy päiväkodissa ja mahdollisuuksien mukaan perhepäivähoidossa, jos lapsen varhaiskasvatusaika muuttuu 1–4 momentissa säädetyllä tavalla – tässä säädöksessä ei todeta vuorohoidon asiaa! Joten jos lapsen oikeus varhaiskasvatukseen muuttuu ”tavallisesta” kokopäiväisestä 20 tuntiin ja takaisin vuorohoitoa tarvitsevaksi, paikka voidaan osoittaa vuorohoitoa tarjoavasta yksiköstä. Mitenkään selvä asia tämä ei ole, mutta näin lain säätäjä tämän on ajatellut. Kaiken kaikkiaan tätä lakia ja sen toteutumista käytännössä seurataan vuoden ajan ja odotellaan lain toista vaihetta, jolloin saamme kyseiseen vuorohoidon asiaankin tarkemmat säädökset. Huomioitavaa on, että lapsen vanhempien tai muiden huoltajien tulee ilmoittaa kunnalle varhaiskasvatusoikeuden laajuuteen vaikuttavissa seikoissa tapahtuvista olennaisista muutoksista viipymättä saatuaan niistä tiedon. Varhaiskasvatuksen ylitarkastajaan marja-liisa.akselin@avi.fi voi olla yksittäinenkin henkilö tai kunta yhteydessä, mikäli haluaa käydä keskustelua lisää lain tulkinnoista ja kysymyksistä. **DIAT liitteenä**

Keskustelua

12.00–13.00

Lounastauko

13.00-14.45

Eurooppalaisen varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmien laadun ja vaikuttavuuden analyysi

varhaiskasvatuksen professori **Maritta Hännikäinen**, kasvatustieteen laitos, Jyväskylän yliopisto

Pedagogisen prosessin laadun kannalta tärkeimmät rakenteelliset laatu-tekijät ovat opettajien koulutustaso, työkokemus, täydennyskoulutusmahdollisuudet ja pienempi ryhmäkoko sekä aikuinen- lapsi-suhde.

Prosessin laatu pysyy korkeana, jos päiväkotiryhmässä on tasapaino opettajien koulutustasossa. Tärkeää on olla myös kokeneita opettajia, koska työkokemus on tärkeä laadun tekijä kaikissa maissa. Jatkuva täydennyskoulutusmahdollisuus :observointia, reflektointia ja palautetta omasta työstä sekä mentorointi tukevat prosessin laatua. Haastavien lasten ryhmissä tulee olla korkeasti koulutetut opettajat, jotta prosessin laatu on hyvä. On myös tärkeää ottaa huomioon erilaisten tekijöiden yhdysvaikutus ja kulttuurinen konteksti.

Care-hankkeen kotisivut: <http://ecec-care.org/>

DIAT liitteenä

Keskustelua

14.00–14.30

Mitä pohjoismaiset varhaiskasvatussuunnitelmat kertovat alle kolmevuotiaista lapsista ja heidän kasvatuksestaan?

varhaiskasvatustieteen professori **Maritta Hännikäinen**, kasvatustieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto

Pohjoismaiset varhaiskasvatusta säätelevät ja ohjaavat asiakirjat kattavat kaikki alle kouluikäiset lapset, myös asiakirjoissa kuvatut tavoitteet, lapsia koskevat ja kasvattajille annettavat neuvot ja ohjeet koskevat niin vanhempia kuin nuorempiakin lapsia.

Tarvitaan vahvempi tutkimustietoon pohjautuva ohjeistus koskien alle 3-vuotiaiden lasten varhaiskasvatusta sekä tietoa ja ohjausta paikallisten, yksikkö- ja lapsikohtaisten suunnitelmien laadintaan.

DIAT liitteenä

14.30

Iltapäiväkahvi

14.45

Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa

Keskusteltiin kuntien kokemuksista maahanmuuttajalapsista varhaiskasvatuksen palveluissa ja täydennyskoulutustarpeita. Ongelmana on se, miten lapset kirjataan, koska ei ole henkilötunnuksia. Täydennyskoulutustarpeita on ja esim. tulkkipalvelua tilataan Espoosta. Henkilöstön kysymykset: koskivat koulua ja varhaiskasvatusta; miten vastataan, mitä muut vanhemmat sanovat ja miten puututaan some-käyttäytymiseen.

Romaniasioihin keskittyvä kansallinen osaamiskeskus suunnitella Keski-Suomeen

Raili Haaki kertoi lyhyesti RAINER-hankkeesta ja siihen liittyvistä suunnitelmista saada romaniasioihin keskittyvä valtakunnallinen osaamiskeskustoiminta Keski-Suomeen.

Jyväskylän kaupunki hallinnoi ESR-rahoitteista RAINER-hanketta, jossa osatoteuttajana myös JAMK. Hanke tukee romaninuorten kouluttautumista ja antaa käytännön tukea nuorille ja heidän perheilleen. Osana hanketta Koskessa viedään eteenpäin valtakunnallisen romaniasian kehittämiskeskuksen suunnittelua. Asiasta tarkemmin oheisessa **diasarjassa**.

15.30 Työkokous päättyi

Kiitos kaikille osallistuneille!

Muistion kirjasi Tuulikki Koljonen